# KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO REGLAMENTAS (ES) 2022/1361

**2022 m. liepos 28 d.**

**kuriuo dėl sertifikavimo, priežiūros ir vykdymo užtikrinimo užduočių, kurias kompetentingos institucijos atlieka įgyvendindamos taisykles, susijusias su sportinei ir rekreacinei aviacijai naudojamų orlaivių projektavimo ir gamybos organizacijomis, iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 748/2012**

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2018 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1139 dėl bendrųjų civilinės aviacijos taisyklių, ir kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra, iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2111/2005, (EB) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 ir direktyvos 2014/30/ES ir 2014/53/ES bei panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 552/2004 ir (EB) Nr. 216/2008 bei Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3922/91 ([1]), ypač į jo 62 straipsnio 14 ir 15 dalis,

kadangi:

(1) Komisijos reglamentu (ES) Nr. 748/2012 ([2]) nustatyti civiliniams orlaiviams skirtų gaminių, dalių ir prietaisų, taip pat juose įrengiamų variklių, oro sraigtų ir dalių tinkamumo skraidyti sertifikavimo ir aplinkosauginio sertifikavimo, įskaitant projektavimo ir gamybinių organizacijų sertifikavimą, reikalavimai;

(2) Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2022/1358 ([3]) nustatytos paprastos ir proporcingos sportinei ir rekreacinei aviacijai naudojamiems orlaiviams taikomos taisyklės, kurios yra ekonomiškai efektyvios ir sumažina nereikalingą administracinę ir finansinę naštą tokių orlaivių projektavimo ir gamybos organizacijoms, kartu išlaikant būtiną saugos lygį;

(3) todėl, siekiant užtikrinti, kad Deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/1358 nustatytos paprastos ir proporcingos orlaiviams, visų pirma skirtiems naudoti sportui ir pramogoms, skirtos taisyklės būtų vienodai įgyvendinamos, reikėtų nustatyti tinkamas taisykles ir dėl kompetentingų institucijų atliekamų sertifikavimo, priežiūros ir vykdymo užtikrinimo užduočių;

(4) Deleguotajame reglamente (ES) 2022/1358 numatytas pakankamas pereinamasis laikotarpis tokių orlaivių projektavimo ir gamybos organizacijoms, siekiant užtikrinti, kad jos laikytųsi tuo reglamentu nustatytų naujų taisyklių ir procedūrų. Tas pats pereinamasis laikotarpis turėtų būti taikomas kompetentingoms institucijoms taikomoms taisyklėms;

(5) todėl Reglamentas (ES) Nr. 748/2012 turėtų būti iš dalies pakeistas;

(6) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūros (EASA) nuomonę Nr. 05/2018 ([4]), pateiktą pagal Reglamento (ES) 2018/1139 76 straipsnio 1 dalį,

(7) šiame reglamente nustatytos priemonės atitinka pagal Reglamento (ES) 2018/1139 127 straipsnio 1 dalį įsteigto komiteto nuomonę,

([1]) OL L 212, 2018 8 22, p. 1.

([2]) 2012 m. rugpjūčio 3 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 748/2012, kuriuo nustatomos orlaivio tinkamumo skraidyti sertifikavimo, orlaivio ir susijusių gaminių, dalių bei prietaisų aplinkosauginio sertifikavimo, taip pat projektavimo ir gamybinių organizacijų sertifikavimo įgyvendinimo taisyklės (OL L 224, 2012 8 21, p. 1).

([3]) 2022 m. birželio 2 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/1358, kuriuo dėl sportinei ir rekreacinei aviacijai naudojamų orlaivių proporcingesnių reikalavimų įgyvendinimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 748/2012 (OL L205, 2022 8 5, p. 7).

([4]) 2021 m. spalio 22 d. Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūros nuomonė 05/2021 „Part 21 Light — Certification and declaration of design compliance of aircraft used for sport and recreational aviation and related products and parts, and declaration of design and production capability of organisations“, https://www.easa.europa.eu/document-library/opinions/opinion-052021.

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

*1 straipsnis*

Reglamento (ES) Nr. 748/2012 Ib priedas (21L dalis) iš dalies keičiamas pagal šio reglamento priedą.

*2 straipsnis*

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2023 m. rugpjūčio 25 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2022 m. liepos 28 d.

*Komisijos vardu*
*Pirmininkė*
Ursula VON DER LEYEN

*PRIEDAS*

Reglamento (ES) Nr. 748/2012 Ib priedas (21L dalis) iš dalies keičiamas taip:

1) įterpiamos 21L.1 ir 21L.2 dalys:

„21L.1 **Taikymo sritis**

a) Šio priedo (21L dalies) A skirsnyje nustatomos nuostatos, kuriomis reglamentuojamos toliau nurodytų asmenų, kurių pagrindinė verslo vieta yra valstybėje narėje, teisės ir pareigos:

1. bet kurį pagal šį priedą išduodamą pažymėjimą pageidaujančio gauti pareiškėjo arba tokio pažymėjimo turėtojo;

2. fizinių ir juridinių asmenų, pagal šį priedą deklaruojančių projekto atitiktį, projektavimo pajėgumus ar gamybos pajėgumus arba ketinančių tokias deklaracijas pateikti;

3. asmens, pasirašančio orlaivio atitikties pareiškimą arba pagal šį priedą pagaminto orlaivio variklio, oro sraigto ar dalies oficialų išleidimo pažymėjimą (EASA 1 forma).

b) Šio priedo B skirsnyje nustatomos nuostatos, kuriomis reglamentuojamas agentūros ir nacionalinių kompetentingų institucijų pagal šį priedą atliekamas sertifikavimas, priežiūra ir vykdymo užtikrinimas ir su šių užduočių vykdymu susiję jų administravimo ir valdymo sistemų reikalavimai.

21L.2 **Kompetentinga institucija**

Taikant šį priedą kompetentinga institucija:

a) A skirsnio A poskyryje:

1. projektavimo organizacijų – agentūra;

2. gamybinių organizacijų – valstybės narės, kurioje yra organizacijos pagrindinė verslo vieta, paskirta institucija; arba agentūra, jei jai pagal Reglamento (ES) 2018/1139 64 arba 65 straipsnį buvo perskirta atsakomybė;

b) A skirsnio B, C, D, E, F, J, K, M, N ir Q poskyriuose – agentūra;

c) A skirsnio G, H, I ir R poskyriuose – valstybės narės, kurioje yra organizacijos pagrindinė verslo vieta, paskirta institucija; arba agentūra, jei jai pagal Reglamento (ES) 2018/1139 64 arba 65 straipsnį buvo perskirta atsakomybė;

d) A skirsnio P poskyryje:

1. valstybėje narėje registruotų orlaivių – registravimo valstybės narės paskirta institucija;

2. neregistruotų orlaivių – identifikavimo ženklus nurodžiusios valstybės narės paskirta institucija;

3. jei tvirtinamos skrydžio sąlygos, susijusios su projekto sauga, – agentūra.“;

2) B skirsnis iš dalies keičiamas taip:

a) įterpiamas A poskyris:

„A POSKYRIS. BENDROSIOS NUOSTATOS

21L.B.11 **Priežiūros dokumentai**

Kompetentinga institucija atitinkamiems darbuotojams pateikia visus teisės aktus, standartus, taisykles, techninės publikacijas ir susijusius dokumentus, siekdama jiems sudaryti sąlygas vykdyti jiems paskirtas užduotis ir pareigas.

21L.B.12 **Keitimasis informacija**

a) Valstybės narės kompetentinga institucija ir agentūra keičiasi informacija, kurią jos gauna atlikdamos tyrimą ir priežiūrą pagal šį skirsnį ir kuri yra svarbi kitai šaliai vykdant sertifikavimo, priežiūros ar vykdymo užtikrinimo užduotis pagal šį skirsnį.

b) Valstybės narės kompetentinga institucija ir agentūra koordinuoja gaminių ir dalių, kuriems taikomas šis priedas, į gaminį orientuotą projektavimo ir gamybos tyrimo ir priežiūros veiklą, be kita ko, prireikus vykdo bendrus priežiūros vizitus.

21L.B.13 **Agentūros informavimas**

a) Valstybės narės kompetentinga institucija agentūrai praneša apie visas įgyvendinant Reglamentą (ES) 2018/1139 ir juo remiantis priimtus deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus kilusias svarbias problemas per 30 dienų nuo tada, kai šios problemos iškyla.

b) Nedarant poveikio Reglamentui (ES) Nr. 376/2014 ir jo deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams, valstybės narės kompetentinga institucija kuo greičiau pateikia agentūrai visą saugai svarbią informaciją, gautą iš pranešimų apie įvykius, saugomų nacionalinėje duomenų bazėje, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 376/2014 6 straipsnio 6 dalyje.

21L.B.14 **Tinkamumo skraidyti nurodymai, gauti iš valstybių, kurios nėra ES narės**

Kai valstybės narės kompetentinga institucija iš valstybės, kuri nėra valstybė narė, kompetentingos institucijos gauna tinkamumo skraidyti nurodymus, tie tinkamumo skraidyti nurodymai perduodami agentūrai.

21L.B.15 **Neatidėliotinas su sauga susijusių pažeidimų ištaisymas**

a) Nepažeisdama Reglamento (ES) Nr. 376/2014 ir jo deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų, valstybės narės kompetentinga institucija įdiegia sistemą, kurią taikydama galėtų tinkamai rinkti, analizuoti ir skleisti su sauga susijusią informaciją.

b) Agentūra įdiegia sistemą, kurią taikydama galėtų tinkamai analizuoti visą gautą svarbią su sauga susijusią informaciją ir nedelsdama pateikti valstybėms narėms ir Komisijai visą informaciją, įskaitant rekomendacijas arba informaciją apie taisomuosius veiksmus, kurių joms būtina imtis, kad būtų laiku sureaguota į saugos problemą, susijusią su gaminiais, dalimis, asmenimis arba organizacijomis, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2018/1139 ir juo remiantis priimti deleguotieji ir įgyvendinimo aktai.

c) Valstybės narės kompetentinga institucija, gavusi a ir b punktuose nurodytą informaciją, imasi tinkamų saugos problemos sprendimo priemonių.

d) Apie priemones, kurių imamasi pagal 21L.B.15 dalies c punktą, nedelsiant pranešama visiems asmenims arba organizacijoms, kurie jas turi taikyti pagal Reglamentą (ES) 2018/1139 ir juo remiantis priimtus deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus. Valstybės narės kompetentinga institucija apie šias priemones taip pat praneša agentūrai ir, jei reikia imtis bendrų veiksmų, kitoms susijusioms valstybėms narėms.

21L.B.16 **Valdymo sistema**

a) Kompetentinga institucija sukuria ir taiko valdymo sistemą, kurią sudaro šie būtiniausi elementai:

1. dokumentais patvirtinta politika ir procedūros, kuriomis apibūdinamas jos organizavimas, priemonės ir metodai, kuriais užtikrinama atitiktis Reglamentui (ES) 2018/1139 ir Reglamentui (ES) Nr. 376/2014 bei jais remiantis priimtiems deleguotiesiems ir įgyvendinimo aktams. Procedūrų dokumentai atnaujinami ir jais remiamasi kaip pagrindiniais tos kompetentingos institucijos darbo dokumentais atliekant visas susijusias užduotis;

2. pakankamas skaičius darbuotojų jos užduotims ir pareigoms vykdyti. Siekiant užtikrinti visų užduočių tinkamą vykdymą, turi būti įdiegta darbuotojų prieinamumo planavimo sistema;

3. darbuotojai, turintys kvalifikaciją, reikalingą jiems paskirtoms užduotims atlikti, ir reikiamų žinių bei patirties, taip pat baigę pradinį ir periodinius mokymo kursus kompetencijai nuolat užtikrinti;

4. tinkami įrenginiai ir biuro patalpos paskirtoms užduotims vykdyti;

5. valdymo sistemos atitikties susijusiems reikalavimams ir procedūrų tinkamumo stebėjimo funkcija, įskaitant vidaus audito ir su sauga susijusios rizikos valdymo procedūrų nustatymą. Atitikties stebėjimo funkcija turi apimti kompetentingos institucijos vyresniųjų vadovų informavimo apie faktus, nustatytus atliekant auditą, sistemą, kad būtų užtikrintas reikiamų taisomųjų veiksmų įgyvendinimas;

6. asmuo arba asmenų grupė, kuris (-i) už atitikties stebėjimo funkciją yra atsakingas (-a) kompetentingos institucijos vyresniesiems vadovams.

b) Kompetentinga institucija kiekvienoje veiklos srityje, įskaitant valdymo sistemą, paskiria vieną arba kelis visapusiškai už atitinkamos (-ų) užduoties (-ių) valdymą atsakingus asmenis.

c) Kompetentinga institucija nustato keitimosi visa būtina informacija su bet kuria kita susijusia kompetentinga institucija procedūras ir teikia joms pagalbą valstybės narės viduje ar kitose valstybėse narėse, įskaitant susijusią su:

1. visais nustatytais pažeidimais ir tolesniais veiksmais, kurių imamasi dėl asmenų ir organizacijų, vykdančių veiklą valstybės narės teritorijoje, bet sertifikuotų kitos valstybės narės kompetentingos institucijos arba agentūros, priežiūros;

2. visa informacija, gauta iš privalomų ir savanoriškų pranešimų apie įvykius, kaip reikalaujama 21L. A.3 dalyje.

d) Standartizavimo tikslu agentūrai pateikiamos su valstybės narės kompetentingos institucijos valdymo sistema susijusių procedūrų ir bet kokių tų procedūrų pakeitimų dokumentų kopijos.

21L.B.17 **Užduočių paskyrimas kompetentingiems subjektams**

a) Kompetentinga institucija gali paskirti užduotis, susijusias su pradiniu sertifikavimu arba nuolatine gaminių ir dalių, taip pat fizinių ar juridinių asmenų, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2018/1139 ir juo remiantis priimti deleguotieji bei įgyvendinimo aktai, priežiūra, kompetentingiems subjektams. Skirdama užduotis kompetentinga institucija užtikrina, kad:

1. būtų įdiegta sistema, kurią taikant būtų galima iš pradžių ir nuolat vertinti, ar kompetentingas subjektas atitinka Reglamento (ES) 2018/1139 VI priedo „Kompetentingiems subjektams taikomi esminiai reikalavimai“ reikalavimus. Ši sistema ir vertinimo rezultatai turi būti pagrįsti dokumentais;

2. būtų sudarytas dokumentais įformintas ir abiejų šalių atitinkamu valdymo lygmeniu patvirtintas susitarimas su kompetentinga organizacija, kuriame būtų nustatyta:

i) kokias užduotis reikia atlikti;

ii) kokias deklaracijas, ataskaitas ir užrašus reikia pateikti;

iii) kokių techninių sąlygų reikia laikytis vykdant šias užduotis;

iv) ką apima atitinkamas atsakomybės draudimas;

v) kaip saugoma informacija, gauta atliekant šias užduotis.

b) Kompetentinga institucija užtikrina, kad 21L.B.16 dalies a punkto 5 papunktyje reikalaujamas vidaus audito procesas ir su sauga susijusios rizikos valdymo procesas apimtų visas jos vardu kompetentingos organizacijos vykdomas sertifikavimo ir nuolatinės priežiūros užduotis.

21L.B.18 **Valdymo sistemos pakeitimai**

a) Kompetentinga institucija įdiegia sistemą, kurią taikydama ji gali nustatyti pokyčius, turinčius įtakos jos gebėjimui atlikti užduotis ir vykdyti pareigas, kaip apibrėžta Reglamente (ES) 2018/1139 ir Reglamente (ES) Nr. 376/2014 bei jais remiantis priimtuose deleguotuosiuose ir įgyvendinimo aktuose. Sistema turi būti tokia, kad ją taikydama kompetentinga institucija galėtų imtis būtinų veiksmų siekdama užtikrinti, kad jos valdymo sistema išliktų tinkama ir veiksminga.

b) Kompetentinga institucija laiku atnaujina savo valdymo sistemą, kad ji atitiktų visus Reglamento (ES) 2018/1139 ir Reglamento (ES) Nr. 376/2014 bei jais remiantis priimtų deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų pakeitimus ir taip būtų užtikrintas veiksmingas jų įgyvendinimas.

c) Valstybės narės kompetentinga institucija praneša agentūrai apie visus pokyčius, turinčius įtakos jos gebėjimui atlikti užduotis ir vykdyti pareigas, nustatytas Reglamente (ES) 2018/1139 ir Reglamente (ES) Nr. 376/2014 bei jais remiantis priimtuose deleguotuosiuose ir įgyvendinimo aktuose.

21L.B.19 **Ginčytinų klausimų sprendimas**

Valstybės narės kompetentinga institucija savo dokumentuose aprašytose procedūrose nustato ginčytinų klausimų sprendimo tvarką.

21L.B.20 **Duomenų tvarkymas**

a) Kompetentinga institucija sukuria duomenų tvarkymo sistemą, kuria sudaromos sąlygos tinkamai saugoti, naudoti ir patikimai atsekti:

1. valdymo sistemos politikos ir procedūrų dokumentus;

2. jos darbuotojų mokymą, kvalifikaciją ir įgaliojimus;

3. užduočių, apimančių pagal 21L.B.17 dalį reikalaujamus elementus, skyrimo dokumentus ir išsamius duomenis apie paskirtas užduotis;

4. sertifikavimo procesų ir nuolatinės sertifikuotų ir deklaruotų organizacijų priežiūros dokumentus, įskaitant:

i) paraiškas išduoti pažymėjimą;

ii) pajėgumo deklaracijas;

iii) projekto atitikties deklaraciją;

iv) kompetentingos institucijos nepertraukiamosios priežiūros programą, įskaitant visus vertinimo, audito ir tikrinimo įrašus;

v) išduotus pažymėjimus, įskaitant visus jų pakeitimus;

vi) priežiūros programos, kurioje nurodytos numatyto atlikti ir atlikto audito datos, kopiją;

vii) visos oficialios korespondencijos kopijas;

viii) rekomendacijas dėl pažymėjimo išdavimo ar pratęsimo arba deklaracijos registravimo pratęsimo, išsamius duomenis apie nustatytus pažeidimus ir veiksmus, kurių organizacijos ėmėsi, kad būtų pašalinti šie pažeidimai, įskaitant kiekvieno pažeidimo pašalinimo datą, vykdymo užtikrinimo veiksmus ir pastabas;

ix) kitų kompetentingų institucijų pateiktas vertinimo, audito ir tikrinimo ataskaitas;

x) visų organizacijos vadovų, procedūrų ir procesų arba naudojimo vadovų ir jų pakeitimų kopijas;

xi) visų kitų kompetentingos institucijos patvirtintų dokumentų kopijas;

5. orlaivių atitikties pareiškimus (EASA 52B forma) arba variklių, oro sraigtų arba dalių, kuriuos ji tikrino pagal šio priedo R poskyrį, oficialius išleidimo pažymėjimus (EASA 1 forma).

b) Valstybės narės kompetentinga institucija į tvarkomus duomenis įtraukia:

1. organizacijų pasiūlytų visų alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių vertinimą ir pranešimą apie jas agentūrai, taip pat pačios kompetentingos institucijos taikomų visų alternatyvių atitikties užtikrinimo priemonių vertinimą;

2. pagal 21L.B.13 dalį – su sauga susijusią informaciją ir tolesnes priemones;

3. apsaugos ir lankstumo nuostatų taikymą pagal Reglamento (ES) 2018/1139 71 straipsnio 1 dalį ir 76 straipsnio 4 dalį.

c) Kompetentinga institucija tvarko visų savo išduotų pažymėjimų, taip pat visų užregistruotų deklaracijų sąrašą.

d) Visi a, b ir c punktuose nurodyti įrašai saugomi ne trumpiau kaip 5 metus, laikantis duomenų apsaugos įstatymų.

e) Visi a, b ir c punktuose nurodyti įrašai turi būti pateikiami kitos valstybės narės kompetentingai institucijai ar agentūrai jų prašymu.

21L.B.21 **Pažeidimai ir pastabos**

a) Jeigu kompetentinga institucija, atlikdama tyrimą, priežiūrą arba taikydama kitas priemones, nustato, kad nesilaikoma taikytinų Reglamento (ES) 2018/1139 ir juo remiantis priimtų deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų reikalavimų, procedūros ar vadovo, kurių reikalaujama pagal tuos reglamentus, reikalavimų arba pagal tuos reglamentus išduoto pažymėjimo ar pateiktos deklaracijos reikalavimų, ji, nedarant poveikio jokiems papildomiems veiksmams, kurių reikalaujama imtis pagal tuos reglamentus, konstatuoja pažeidimą.

b) Kompetentinga institucija įdiegia pažeidimų poveikio saugai analizės sistemą.

Nustačiusi bet kokią reikšmingą neatitiktį, dėl kurios sumažėja sauga arba kyla didelis pavojus skrydžio saugai arba, projektavimo organizacijos atveju, gali lemti nekontroliuojamą reikalavimų nesilaikymą ir galimą nesaugią būklę, kaip nurodyta 21L.B.23 dalyje, kompetentinga institucija konstatuoja 1 lygio pažeidimą. 1 lygio pažeidimai, be kita ko, konstatuojami ir dėl šių priežasčių:

1. įprastomis darbo valandomis ir pateikus du raštiškus prašymus kompetentingai institucijai nesuteikiama prieiga prie organizacijos arba fizinio ar juridinio asmens patalpų, kaip nurodyta 21L.A.10 dalyje;

2. pateikiama neteisinga informacija arba klastojami dokumentiniai įrodymai;

3. gavus bet kokių įrodymų apie pagal šį priedą išduoto pažymėjimo, pateiktos deklaracijos ar pareiškimo netinkamą arba apgaulingą naudojimą;

4. atitinkamai atsakingo vadybininko arba projektavimo organizacijos vadovo nebuvimas.

Nustačiusi, kad nesilaikoma taikomų Reglamento (ES) 2018/1139 ir juo remiantis priimtų deleguotųjų bei įgyvendinimo aktų reikalavimų, procedūros ar vadovo, kurių reikalaujama pagal tuos reglamentus, reikalavimų arba pagal tuos reglamentus pateiktos deklaracijos reikalavimų, kai tokie reikalavimų nesilaikymo atvejai nepriskiriami prie 1 lygio pažeidimų, kompetentinga institucija konstatuoja 2 lygio pažeidimą.

c) Kompetentinga institucija apie pažeidimą raštu praneša organizacijai arba fiziniam ar juridiniam asmeniui ir reikalauja imtis taisomųjų veiksmų nustatytai neatitikčiai (-ims) pašalinti.

d) Jei esama kokių nors 1 lygio pažeidimų, kompetentinga institucija nedelsdama imasi tinkamų veiksmų pagal 21L.B.22 dalį, išskyrus atvejus, kai pažeidimas susijęs su projektavimo organizacija, kuri deklaravo savo projektavimo pajėgumus. Tokiu atveju agentūra pirmiausia nustato organizacijai pažeidimo pobūdį atitinkantį taisomųjų veiksmų įgyvendinimo laikotarpį, kuris nepaisant aplinkybių negali būti ilgesnis kaip 21 darbo diena. Tas laikotarpis prasideda nuo rašytinio pranešimo organizacijai apie pažeidimą, kuriame reikalaujama imtis taisomųjų veiksmų nustatytai neatitikčiai ištaisyti, pateikimo dienos. Jei 1 lygio pažeidimas tiesiogiai susijęs su orlaiviu, kompetentinga institucija informuoja apie tai valstybės narės, kurioje registruotas orlaivis, kompetentingą instituciją.

e) 2 lygio pažeidimų atveju kompetentinga institucija organizacijai arba fiziniam ar juridiniam asmeniui nustato pažeidimo pobūdį atitinkantį taisomųjų veiksmų įgyvendinimo laikotarpį. Tas laikotarpis prasideda nuo rašytinio pranešimo apie pažeidimą, kuriame reikalaujama imtis taisomųjų veiksmų nustatytai neatitikčiai ištaisyti, pateikimo organizacijai arba fiziniam ar juridiniam asmeniui dienos. Pasibaigus šiam laikotarpiui ir priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio, kompetentinga šį laikotarpį gali pratęsti, jei su ja suderintas taisomųjų veiksmų planas.

Kompetentinga institucija įvertina organizacijos arba fizinio ar juridinio asmens pasiūlytus taisomųjų veiksmų bei įgyvendinimo planus ir jiems pritaria, jei atlikusi vertinimą padaro išvadą, kad jų pakanka neatitikčiai (-ims) ištaisyti.

Jei organizacija arba fizinis ar juridinis asmuo nepateikia priimtino taisomųjų veiksmų plano arba neįvykdo taisomųjų veiksmų per kompetentingos institucijos priimtą arba pratęstą laikotarpį, konstatuojamas 1 lygio pažeidimas ir imamasi d punkte nurodytų veiksmų.

f) Kompetentinga institucija gali teikti pastabas bet kuriuo iš šių atvejų, kai nereikia konstatuoti 1 arba 2 lygio pažeidimo:

1. įvertinus gaminio eksploatacines savybes nustatyta, kad jos neveiksmingos,

2. nustatoma, kad gaminys gali lemti neatitikties atsiradimą arba

3. pasiūlymai arba patobulinimai yra svarbūs bendriesiems organizacijos saugos rodikliams.

Apie pagal šį punktą pateiktas pastabas raštu pranešama organizacijai arba fiziniam ar juridiniam asmeniui, o kompetentinga institucija jas registruoja.

21L.B.22 **Vykdymo užtikrinimo priemonės**

a) Kompetentinga institucija:

1. sustabdo pažymėjimo galiojimą, jei mano, kad dėl pagrįstų priežasčių tokie veiksmai yra būtini siekiant užkirsti kelią tikėtinai grėsmei orlaivio saugai;

2. pagal 21L.B.23 dalies sąlygas išduoda tinkamumo skraidyti nurodymus;

3. sustabdo pažymėjimo galiojimą, jį atšaukia arba apriboja, jei tokie veiksmai būtini pagal 21L.B.21 dalies d punktą;

4. sustabdo tinkamumo skraidyti pažymėjimo arba riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimo galiojimą arba jį atšaukia, jei tenkinamos 21L.B.163 dalies b punkte nustatytos sąlygos;

5. sustabdo triukšmo pažymėjimo arba riboto galiojimo triukšmo pažymėjimo galiojimą arba jį atšaukia, jei tenkinamos 21L.B.173 dalies b punkte nustatytos sąlygos;

6. nedelsdama imasi tinkamų veiksmų, būtinų organizacijos arba fizinio ar juridinio asmens veiklai apriboti arba uždrausti, jei mano, kad tokie veiksmai yra būtini siekiant užkirsti kelią tikėtinai grėsmei orlaivio saugai;

7. laikydamasi 21L.B.21 dalies d punkto reikalavimų, apriboja arba uždraudžia organizacijos arba fizinio ar juridinio asmens, kuris pagal A skirsnį deklaravo savo pajėgumą projektuoti arba gaminti gaminius ar dalis arba kuris išduoda atitikties pareiškimus (EASA 52B forma) arba oficialius išleidimo pažymėjimus (EASA 1 formą) pagal šio priedo A skirsnio R poskyrį, veiklą;

8. neregistruoja projekto atitikties deklaracijos tol, kol lieka neišspręstų klausimų, susijusių su pradinio priežiūros tyrimo metu nustatytais pažeidimais;

9. laikinai arba visam laikui pašalina projekto atitikties deklaraciją arba pajėgumo deklaraciją iš registro pagal 21L.B.21 dalies d punktą;

10. imasi visų papildomų vykdymo užtikrinimo priemonių, būtinų siekiant užtikrinti, kad būtų užkirstas kelias tolesniam Reglamento (ES) 2018/1139 II priede nustatytų esminių reikalavimų ir šio priedo reikalavimų nesilaikymui ir prireikus pašalintos jų nesilaikymo pasekmės.

b) Įgyvendindama vykdymo užtikrinimo priemonę pagal a punktą, kompetentinga institucija apie ją praneša adresatui, nurodo jos įgyvendinimo priežastis ir informuoja adresatą apie jo teisę pateikti skundą.

21L.B.23 **Tinkamumo skraidyti nurodymai**

a) Tinkamumo skraidyti nurodymai yra agentūros išleistas arba priimtas dokumentas, kuriuo nustatomi veiksmai, kurių turi būti imamasi siekiant atkurti priimtiną orlaivio saugos lygį, kai yra įrodymų, kad nesiėmus veiksmų šio orlaivio saugos lygis gali sumažėti.

b) Agentūra išleidžia tinkamumo skraidyti nurodymus, jeigu:

1. ji nustatė, kad dėl orlaivio arba jame įmontuoto variklio, oro sraigto arba dalies trūkumų orlaivio būklė yra pavojinga, ir

2. tikėtina, kad ta būklė būdinga kitam orlaiviui arba gali jame pasireikšti.

c) Tinkamumo skraidyti nurodymuose pateikiama bent informacija, kurioje nurodoma:

1. nesaugi būklė;

2. paveiktas orlaivis;

3. veiksmas (-ai), kurio (-ių) turi būti imamasi;

4. laikas nustatytam veiksmui (-ams) įgyvendinti;

5. įsigaliojimo data.

21L.B.24 **Atitikties užtikrinimo priemonės**

a) Agentūra parengia priimtinas atitikties užtikrinimo priemones (AMC), kuriomis remiantis gali būti įrodoma atitiktis Reglamentui (ES) 2018/1139 ir juo remiantis priimtiems deleguotiesiems bei įgyvendinimo aktams.

b) Užtikrinant atitiktį šiam reglamentui gali būti taikomos alternatyvios atitikties užtikrinimo priemonės.

c) Kompetentingos institucijos informuoja agentūrą apie visas alternatyvias atitikties užtikrinimo priemones, kuriomis jų prižiūrimi fiziniai ar juridiniai asmenys užtikrina atitiktį šiam reglamentui.“;

b) įterpiami G, H ir I poskyriai:

„G POSKYRIS. DEKLARUOTOS GAMYBINĖS ORGANIZACIJOS

21L.B.141 **Pradinis priežiūros tyrimas**

a) Kompetentinga institucija, gavusi organizacijos deklaraciją, kurioje deklaruojamas jos gamybos pajėgumas, patikrina, ar:

1. deklarantas atitinka reikalavimus, kad galėtų deklaruoti savo gamybos pajėgumą pagal 21L.A.122 dalį,

2. deklaracijoje pateikta visa 21L.A.123 dalies c punkte nurodyta informacija ir

3. deklaracijoje nėra informacijos, iš kurios matyti, kad nesilaikoma šio priedo A skirsnio G poskyrio reikalavimų.

b) Kompetentinga institucija patvirtina, kad gavo deklaraciją, ir suteikia deklarantui individualų deklaruotos gamybinės organizacijos numerį.

21L.B.142 **Gamybos pajėgumo deklaracijos registravimas**

Kompetentinga institucija gamybos pajėgumo deklaraciją, įskaitant deklaruotą darbo apimtį, užregistruoja tinkamoje duomenų bazėje, jeigu:

a) pareiškėjas įrodė savo pajėgumą pagal 21L.A.123 dalį;

b) deklarantas įsipareigojo vykdyti 21L.A.127 dalyje nustatytas pareigas;

c) nėra neišspręstų klausimų, susijusių su 21L.B.141 dalies reikalavimais.

21L.B.143 **Priežiūra**

a) Kompetentinga institucija vykdo deklaruotos gamybinės organizacijos priežiūrą, kad patikrintų, ar deklaruota gamybinė organizacija nuolat laikosi taikomų A skirsnio reikalavimų ir kaip įgyvendina saugos priemones, privalomas pagal 21L.B.15 dalies c ir d punktus.

b) Priežiūra apima kiekvieno pirmą kartą pagaminto naujo orlaivio, variklio, oro sraigto arba dalies pirmo pagaminto vieneto patikrinimą ir, kaip nustatyta pagal 21L.B.144 dalies reikalavimus įgyvendinamoje priežiūros programoje, deklaruotos gamybinės organizacijos vėliau gaminamų orlaivių, variklių, oro sraigtų ir dalių patikrinimus.

21L.B.144 **Priežiūros programa**

a) Kompetentinga institucija parengia ir taiko priežiūros programą, siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi 21L.B.143 dalies reikalavimų. Rengiant šią priežiūros programą atsižvelgiama į specifinį organizacijos pobūdį, jos veiklos sudėtingumą, ankstesnės sertifikavimo ir (arba) priežiūros veiklos rezultatus ir ji grindžiama susijusios rizikos vertinimu. Į kiekvieną priežiūros planavimo ciklą įtraukiami:

1. vertinimai, auditas ir patikrinimai, įskaitant, kai tinkama:

i) valdymo sistemos vertinimus ir proceso auditą,

ii) gaminių auditus, per kuriuos tikrinama atitinkama gaminių, dalių ir prietaisų, kurie patenka į organizacijos veiklos sritį, imtis;

iii) atlikto darbo imties sudarymą ir

iv) patikrinimus be įspėjimo;

2. atsakingo vadovo ir kompetentingos institucijos susitikimai siekiant užtikrinti, kad abi šalys būtų informuotos visais svarbiais klausimais.

b) Priežiūros programoje nurodomos būsimų ir jau atliktų vertinimų, audito, patikrinimų ir susitikimų datos.

c) Taikomas ne ilgesnis kaip 24 mėnesių trukmės priežiūros planavimo ciklas.

d) Nepaisant c punkto, priežiūros planavimo ciklą galima pratęsti iki 36 mėnesių, jei kompetentinga institucija nustatė, kad per praėjusius 24 mėnesius:

1. organizacija įrodė, kad gali veiksmingai nustatyti aviacijos saugos pavojus ir valdyti su jais susijusią riziką;

2. organizacija įrodė, kad nuolat laikosi 21L.A.128 dalies reikalavimų ir visiškai kontroliuoja visus gamybos valdymo sistemos pakeitimus;

3. nenustatyta 1 lygio pažeidimų;

4. visi taisomieji veiksmai įgyvendinti per kompetentingos institucijos nustatytą arba pratęstą laikotarpį, kaip nustatyta 21L.B.21 dalyje.

e) Nepaisant c punkto, priežiūros planavimo ciklo trukmė gali būti papildomai pratęsta iki daugiausia 48 mėnesių, jei, be d punkte nurodytų sąlygų, organizacija nustatė, o kompetentinga organizacija patvirtino veiksmingą nuolatinę pranešimų teikimo kompetentingai institucijai apie pačios organizacijos saugos rodiklius ir reglamentavimo reikalavimų laikymąsi sistemą.

f) Priežiūros planavimo ciklą galima sutrumpinti, jei yra įrodymų, kad pablogėjo organizacijos saugos rodikliai.

g) Pasibaigus kiekvienam priežiūros planavimo ciklui, kompetentinga institucija pateikia rekomendacinį pranešimą dėl deklaruotos gamybinės organizacijos veiklos, vykdomos pagal jos pateiktą gamybos pajėgumo deklaraciją, tęsimo, kuriame nurodomi atliktos priežiūros rezultatai.

21L.B.145 **Priežiūros veikla**

a) Tikrindama deklaruotos gamybinės organizacijos atitiktį 21L.B.143 dalies reikalavimams ir priežiūros programą, nustatytą pagal 21L.B.144 dalį, kompetentinga institucija:

1. teikia už priežiūrą atsakingiems darbuotojams gaires, kad jie galėtų vykdyti savo funkcijas;

2. atlieka vertinimus, auditus ir patikrinimus, taip pat prireikus patikrinimus be įspėjimo;

3. renka įrodymus, kurių reikia, jei būtina imtis tolesnių veiksmų, įskaitant priemones, numatytas 21L.B.21 ir 21L.B.22 dalyse;

4. informuoja deklaruotą gamybinę organizaciją apie priežiūros veiklos rezultatus.

b) Jei deklaruotos gamybinės organizacijos patalpos yra keliose valstybėse, 21L.2 dalyje nustatyta kompetentinga institucija gali susitarti, kad priežiūros užduotis atliktų valstybės narės (-ių), kurioje (-iose) yra tos patalpos, kompetentinga institucija (-os) arba agentūra, jei patalpos yra ne valstybėje narėje. Visos deklaruotos gamybinės organizacijos, kurioms taikomas toks susitarimas, informuojamos apie jo sudarymą ir taikymo sritį.

c) Bet kokios priežiūros veiklos, kurią kompetentinga institucija vykdo patalpose, esančiose kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra pagrindinė organizacijos verslo vieta, atveju kompetentinga institucija, prieš atlikdama bet kokį auditą vietoje arba patalpų patikrinimą, informuoja tos valstybės narės kompetentingą instituciją.

d) Kompetentinga institucija renka ir tvarko visą informaciją, kuri laikoma būtina priežiūros veiklai vykdyti.

e) Jei kompetentinga institucija nustato, kad deklaruota gamybinė organizacija nesilaiko taikytinų A skirsnio reikalavimų ir netaiko saugos priemonių, taikytinų pagal 21L.B.15 dalies c ir d punktus, kompetentinga institucija imasi veiksmų pagal 21L.B.21 ir 21L.B.22 dalis.

21L.B.146 **Deklaracijų pakeitimai**

a) Kompetentinga institucija, gavusi pranešimą apie pakeitimus, pateiktą pagal 21L.A.128 dalį, patikrina pranešimo išsamumą pagal 21L.B.141 dalį.

b) Kompetentinga institucija atnaujina pagal 21L.B.144 dalį parengtą priežiūros programą ir tiria, ar būtina nustatyti sąlygas, kuriomis organizacija galėtų vykdyti veiklą pakeitimo metu.

c) Jei pakeitimas turi įtakos bet kuriam pagal 21L.B.142 dalį užregistruotos deklaracijos aspektui, kompetentinga institucija atnaujina registrą.

d) Užbaigusi a–c punktuose nurodytą veiklą, kompetentinga institucija deklaruotai gamybinei organizacijai patvirtina, kad gavo pranešimą.

## H POSKYRIS. TINKAMUMO SKRAIDYTI PAŽYMĖJIMAI IR RIBOTO GALIOJIMO TINKAMUMO SKRAIDYTI PAŽYMĖJIMAI

21L.B.161 **Tyrimas**

a) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija parengia savo tyrimų procedūras, apimančias bent šiuos elementus:

1. pareiškėjo atitikties reikalavimams įvertinimą;

2. paraiškos teikimo sąlygų įvertinimą;

3. tinkamumo skraidyti pažymėjimų klasifikavimą;

4. prie paraiškos pridėtų dokumentų įvertinimą;

5. orlaivio patikrinimus;

6. būtinų pažymėjimo išdavimo sąlygų ir apribojimų arba pažymėjimo taikymo apribojimų nustatymą.

b) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija, gavusi paraišką išduoti tinkamumo skraidyti pažymėjimą arba riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimą, patikrina, ar orlaivis patenka į 21L.A.141 dalyje nustatytą taikymo sritį.

c) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija atlieka pakankamą tyrimą, kad galėtų pagrįsti tinkamumo skraidyti pažymėjimo arba riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimo išdavimą, išlaikymą, pakeitimą, galiojimo sustabdymą arba panaikinimą. Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija, atlikdama tyrimus, susijusius su pagaminto naujo orlaivio tinkamumo skraidyti pažymėjimo arba riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimo išdavimu, įvertina, ar prieš išduodant tinkamumo skraidyti pažymėjimą arba riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimą reikia atlikti fizinį orlaivio patikrinimą, siekiant užtikrinti orlaivio atitiktį reikalavimams ir jo saugą skrydžio metu. Atliekant šį vertinimą atsižvelgiama į:

1. gaminio galutinės konfigūracijos pirmojo pagaminto vieneto fizinio patikrinimo, kurį pagal 21L.B.143 dalies b punktą arba 21L.B.251 dalies b punktą atliko registravimo valstybės narės kompetentinga institucija arba kompetentinga institucija, atliekanti organizacijos priežiūrą, arba šį orlaivį pagaminęs fizinis ar juridinio asmuo, rezultatus;

2. laikotarpį nuo organizacijos pagaminto orlaivio paskutinio fizinio patikrinimo, kurį atliko registravimo valstybės narės kompetentinga institucija arba tą orlaivį pagaminęs fizinis ar juridinio asmuo;

3. pagal šio priedo G poskyrį arba pagal I priedo (21 dalies) B skirsnio G poskyrį atliktos organizacijos, išduodančios orlaivio atitikties pareiškimą, priežiūros rezultatus arba pagal šio priedo A skirsnio R poskyrį atlikto kitų atitikties pareiškimų (EASA 52B forma) arba oficialių išleidimo pažymėjimų (EASA 1 forma), kuriuos išdavė tas pats pasirašantis asmuo, patikrinimo rezultatus;

4. laikotarpį nuo paskutinio pagal šio priedo G poskyrį arba I priedo (21 dalies) B skirsnio G poskyrį organizacijoje vykdyto priežiūros vizito arba laikotarpį nuo paskutinės to paties pasirašančio asmens išduoto atitikties pareiškimo (EASA 52B forma) arba oficialaus išleidimo pažymėjimo (EASA 1 forma) patikros, atliktos pagal šio priedo A skirsnio R poskyrį.

21L.B.162 **Tinkamumo skraidyti pažymėjimo arba riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimo išdavimas arba pakeitimas**

a) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija nepagrįstai nedelsdama išduoda arba iš dalies pakeičia tinkamumo skraidyti pažymėjimą (EASA 25 forma, žr. I priedo (21 dalies) VI priedėlį), kai pareiškėjas pateikia pagal 21L.A.143 dalį reikalaujamus dokumentus ir įvykdo 21L.A.144 dalyje nustatytas pareigas, ir įsitikinusi, kad:

1. jei tai naujas orlaivis – orlaivis, jo variklis ir oro sraigtas, jei taikytina, atitinka projektą, patvirtintą pagal šio priedo B poskyrį, o jo būklė atitinka saugaus eksploatavimo reikalavimus;

2. jei tai naudotas orlaivis:

i) orlaivis ir jo variklis bei oro sraigtas, jei taikytina, atitinka pagal šio priedo B poskyrį patvirtintą tipo projektą ir pagal šio priedo D, E arba M poskyrį patvirtintą papildomą tipo pažymėjimą, pakeitimą arba remontą,

ii) laikomasi taikomų tinkamumo skraidyti nurodymų ir

iii) orlaivis ir jo variklis bei oro sraigtas, jei taikytina, buvo patikrinti pagal Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedą (M dalį) arba Vb priedą (ML dalį).

b) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija nepagrįstai nedelsdama išduoda arba iš dalies pakeičia riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimą (EASA 24B forma, žr. I priedą), kai pareiškėjas pateikia pagal 21L.A.143 dalį reikalaujamus dokumentus ir įvykdo 21L.A.144 dalyje nustatytas pareigas, ir įsitikinusi, kad:

1. jei tai naujas orlaivis – orlaivis ir jo variklis bei oro sraigtas, jei taikytina, atitinka orlaivio projektą, kurio atitiktis deklaruota pagal šio priedo A skirsnio C poskyrį ir kurį agentūra paraiškos pateikimo metu yra užregistravusi pagal 21L.B.63 dalį, ir jo būklė atitinka saugaus eksploatavimo reikalavimus;

2. Jei tai naudotas orlaivis:

i) orlaivis ir jo variklis bei oro sraigtas, jei taikytina, atitinka orlaivio projektą, kurio atitiktis deklaruota pagal šio priedo A skirsnio C poskyrį ir kurį agentūra paraiškos pateikimo metu yra užregistravusi pagal 21L.B.63 dalį, taip pat visus projekto pakeitimus arba remonto projekto pakeitimus, kurių projekto atitiktis deklaruota pagal šio priedo A skirsnio F arba N poskyrius ir kuriuos pagal 21L.B.122 dalį arba 21L.B.222 dalį užregistravo agentūra arba pagal 21L.A.105 dalies c punktą užregistravo deklarantas,

ii) laikomasi taikomų tinkamumo skraidyti nurodymų ir

iii) orlaivis yra patikrintas pagal Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedą (M dalį) arba Vb priedą (ML dalį).

c) Nukrypstant nuo 21L.B.162 dalies a ir b punktų, kitos valstybės narės kilmės naudotam orlaiviui naujosios registravimo valstybės narės kompetentinga institucija išduoda tinkamumo skraidyti pažymėjimą arba riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimą, jei pareiškėjas pateikia dokumentus, kurių reikalaujama pagal 21L.A.145 dalies b punktą, ir kai ji įsitikina, kad pareiškėjas atitinka 21L.A.144 dalies a punkto reikalavimus.

d) Naujam orlaiviui ir valstybės, kuri nėra valstybė narė, kilmės naudotam orlaiviui registravimo valstybės narės kompetentinga institucija, be atitinkamo tinkamumo skraidyti pažymėjimo, nurodyto a arba b punkte, išduoda:

1. jei tai orlaivis, kuriam taikomas Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 I priedas (M dalis), – pirminį tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą (EASA 15a forma, II priedėlis);

2. jei tai naujas orlaivis, kuriam taikomas Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 Vb priedas (ML dalis), – pirminį tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą (EASA 15c forma, II priedėlis);

3. jei tai valstybės, kuri nėra valstybė narė, kilmės naudotas orlaivis, kuriam taikomas Reglamento (ES) Nr. 1321/2014 Vb priedas (ML dalis), – pirminį tinkamumo skraidyti patikros pažymėjimą (EASA 15c forma, II priedėlis), jei kompetentinga institucija atliko tinkamumo skraidyti patikrą.

e) Tinkamumo skraidyti pažymėjimo arba riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimo galiojimo trukmė neribojama. Jį gali keisti tik registravimo valstybės narės kompetentinga institucija.

21L.B.163 **Priežiūra**

a) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija, gavusi įrodymų, kad pažeistos kurios nors sąlygos, pagal kurias buvo išduotas tinkamumo skraidyti pažymėjimas arba riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimas, arba kad pažymėjimo turėtojas nesilaiko atitinkamų Reglamento (ES) 2018/1139 ir juo remiantis priimtų deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų reikalavimų, arba orlaiviui, kurio projekto atitiktis deklaruota, taikomo tipo projekto ar taikomų konstrukcinių duomenų, arba nepertraukiamojo tinkamumo skraidyti reikalavimų, konstatuoja pažeidimą pagal 21L.B.21 dalį.

b) Kai sustabdomas tipo pažymėjimo, kurio pagrindu išduotas tinkamumo skraidyti pažymėjimas, galiojimas arba jis panaikinamas arba kitaip tampa negaliojantis pagal 21L.A.30 dalį, arba kai projekto atitikties deklaracija, kuria remiantis išduotas riboto galiojimo tinkamumo skraidyti pažymėjimas, nebėra užregistruota pagal 21L.B.63 dalį, registravimo valstybės narės kompetentinga institucija imasi veiksmų pagal 21L.B.22 dalį.

## I POSKYRIS. TRIUKŠMO PAŽYMĖJIMAI

21L.B.171 **Tyrimas**

a) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija parengia savo tyrimų procedūras, apimančias bent šiuos elementus:

1. pareiškėjo atitikties reikalavimams įvertinimą;

2. paraiškos teikimo sąlygų įvertinimą;

3. prie paraiškos pridėtų dokumentų įvertinimą;

4. orlaivio patikrinimus.

b) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija, gavusi paraišką išduoti triukšmo pažymėjimą arba riboto galiojimo triukšmo pažymėjimą, patikrina, ar orlaivis patenka į 21L.A.161 dalyje nustatytą taikymo sritį.

c) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija atlieka pakankamą pareiškėjo, siekiančio gauti triukšmo pažymėjimą arba riboto galiojimo triukšmo pažymėjimą, arba to pažymėjimo turėtojo tyrimą, kad pagrįstų pažymėjimo išdavimą, išlaikymą, pakeitimą, jo galiojimo sustabdymą arba panaikinimą.

21L.B.172 **Triukšmo pažymėjimų išdavimas arba pakeitimas**

a) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija nedelsdama išduoda arba pakeičia triukšmo pažymėjimus (EASA 45 forma, žr. I priedo (21 dalies) VII priedėlį) ir riboto galiojimo triukšmo pažymėjimus (EASA 45B forma, žr. II priedėlį), kai pareiškėjas pateikia pagal 21L.A.163 dalį reikalaujamus dokumentus ir kai ji įsitikina, kad orlaivis atitinka taikytiną informaciją apie triukšmą, nustatytą laikantis taikomų triukšmo reikalavimų.

b) Kitos valstybės narės kilmės naudotiems orlaiviams triukšmo pažymėjimas arba riboto galiojimo triukšmo pažymėjimas išduodamas atsižvelgiant į atitinkamus duomenis, kaupiamus agentūros triukšmo lygių duomenų bazėje.

c) Triukšmo pažymėjimo arba riboto galiojimo triukšmo pažymėjimo galiojimo trukmė neribojama. Jį gali keisti tik registravimo valstybės narės kompetentinga institucija.

21L.B.173 **Priežiūra**

a) Registravimo valstybės narės kompetentinga institucija, gavusi įrodymų, kad pažeistos kurios nors sąlygos, pagal kurias buvo išduotas triukšmo pažymėjimas arba riboto galiojimo triukšmo pažymėjimas, arba kad pažymėjimo turėtojas nesilaiko atitinkamų Reglamento (ES) 2018/1139 ir juo remiantis priimtų deleguotųjų ir įgyvendinimo aktų reikalavimų, arba orlaiviui, kurio projekto atitiktis deklaruota, taikomo tipo projekto ar taikomų konstrukcinių duomenų, konstatuoja pažeidimą pagal 21L.B.21 dalį.

b) Kai sustabdomas tipo pažymėjimo, kuriuo remiantis išduotas triukšmo pažymėjimas, galiojimas arba jis panaikinamas arba kitaip tampa negaliojantis pagal 21L.A.30 dalį, arba kai projekto atitikties deklaracija, kuria remiantis išduotas riboto galiojimo triukšmo pažymėjimas, nebėra užregistruota pagal 21L.B.63 dalį, registravimo valstybės narės kompetentinga institucija imasi veiksmų pagal 21L.B.22 dalį.“;

c) įterpiamas P poskyris:

„P POSKYRIS. SKRYDŽIO LEIDIMAS

21L.B.241 **Tyrimas, atliekamas prieš išduodant skrydžio leidimą**

a) Nedarant poveikio I priedo (21 dalies) B skyriaus P poskyrio taikymui, valstybės narės kompetentinga institucija, nagrinėdama paraišką išduoti skrydžio leidimą orlaiviui, kuriam taikomas šis priedas, atlieka fizinį orlaivio patikrinimą ir įsitikina, kad iki skrydžio orlaivis atitinka I priedo (21 dalies) 21.A.708 dalyje nustatytą projektą, kai paraiška išduoti skrydžio leidimą yra susijusi su:

1. jei tai orlaivis, kuriam išduotas tipo pažymėjimas arba dėl kurio teikiama paraiška išduoti tipo pažymėjimą, – 21L.A.25 dalyje nurodytos atitikties užtikrinimo veiklos įrodymu;

2. jei tai orlaivis, kurio projekto atitiktis deklaruota arba kurio projekto atitiktį ketinama deklaruoti, – 21L. A.44 dalyje nurodytos atitikties užtikrinimo veiklos įrodymu.

b) Visų kitų prašymų išduoti skrydžio leidimą vykdant veiklą ir orlaiviams, kuriems taikomas šis priedas, atveju kompetentinga institucija pagal I priedo (21 dalies) 21.B.520 dalį įvertina, ar reikia atlikti fizinį patikrinimą.

c) Jei kompetentinga institucija gauna įrodymų, kad orlaivis neatitinka I priedo (21 dalies) 21.A.708 dalyje nustatyto projekto, ji konstatuoja pažeidimą pagal 21L.B.21 dalį.

21L.B.242 **Tyrimas, atliekamas prieš patvirtinant skrydžio sąlygas**

a) Nepažeisdama I priedo (21 dalies) B skirsnio P poskyrio, nagrinėdama paraišką patvirtinti orlaivio, kuriam taikomas šis priedas, skrydžio sąlygas, agentūra:

1. jei paraiška dėl skrydžio sąlygų yra susijusi su 21L.A.25 dalyje nurodytos orlaivio, kuriam išduotas tipo pažymėjimas arba dėl kurio teikiama paraiška išduoti tipo pažymėjimą, atitikties užtikrinimo veiklos įrodymu, – atlieka kritinę projekto peržiūrą ir orlaivio fizinį patikrinimą ir vertinimą, siekdama užtikrinti, kad orlaiviu būtų galima saugiai skristi ir saugiai atlikti jo skrydžio bandymus;

2. jei paraiška dėl skrydžio sąlygų yra susijusi su 21L.A.44 dalyje nurodytos orlaivio, kurio projekto atitiktis deklaruota arba kurio projekto atitiktį ketinama deklaruoti, atitikties užtikrinimo veiklos įrodymu, – atlieka orlaivio fizinį patikrinimą ir vertinimą, siekdama užtikrinti, kad orlaiviu būtų galima saugiai skristi ir saugiai atlikti jo skrydžio bandymus;

3. jei paraiška dėl skrydžio sąlygų yra susijusi su 21L.A.66 dalyje nurodyto esminio pakeitimo, 21L.A.85 dalyje nurodyto papildomo tipo pažymėjimo arba 21L.A.206 dalyje nurodyto esminio remonto atitikties veiklos įrodymu, – remdamasi vertinimu, atliktu pagal 21L.B.83, 21L.B.102 ir 21L.B.203 dalis, nustato būtinybę atlikti orlaivio fizinį patikrinimą ir vertinimą ir kritinę projekto peržiūrą, siekdama užtikrinti, kad orlaiviu būtų galima saugiai skristi ir saugiai atlikti jo skrydžio bandymus;

4. jei paraiška dėl skrydžio sąlygų yra susijusi su 21L.A.108 dalyje nurodyto esminio pakeitimo arba 21L.A.227 dalyje nurodyto esminio remonto atitikties veiklos įrodymu, – remdamasi vertinimu, atliktu pagal 21L.B.121 ir 21L.B.221 dalis, nustato būtinybę atlikti orlaivio fizinį patikrinimą ir vertinimą, siekdama užtikrinti, kad orlaiviu būtų galima saugiai skristi ir saugiai atlikti jo skrydžio bandymus.

b) Jei agentūra gauna įrodymų, kad orlaiviu gali būti nesaugu skristi, ji konstatuoja pažeidimą pagal 21L.B.21 dalį.“;

d) įterpiamas R poskyris:

„R POSKYRIS. PROJEKTO ATITIKTIES DEKLARACIJĄ ATITINKANČIO ORLAIVIO ATITIKTIES PAREIŠKIMAS IR ORLAIVIO VARIKLIO IR ORO SRAIGTŲ BEI JŲ DALIŲ OFICIALŪS IŠLEIDIMO PAŽYMĖJIMAI (EASA 1 FORMA)

21L.B.251 **Priežiūra**

a) Kompetentinga institucija atlieka fizinio arba juridinio asmens, pagal šio priedo A skirsnio R poskyrį išduodančio atitikties pareiškimus (EASA 52B forma) arba oficialius išleidimo pažymėjimus (EASA 1 formą), priežiūrą, kad patikrintų, ar fizinis arba juridinis asmuo nuolat laikosi taikomų A skirsnio reikalavimų ir ar taiko saugos priemones, nustatytas pagal 21L.B.15 dalies c ir d punktus.

b) Priežiūra apima kiekvieno pirmą kartą pagaminto naujo orlaivio, variklio, oro sraigto arba dalies, dėl kurio fizinis arba juridinis asmuo išdavė atitikties pareiškimą (EASA 52B forma) arba oficialų išleidimo pažymėjimą (EASA 1 forma), pirmo pagaminto vieneto patikrinimą, ir, kaip nustatyta priežiūros programoje, įgyvendinamoje pagal 21L.B.252 dalį, fizinio arba juridinio asmens vėliau gaminamų orlaivių, variklių, oro sraigtų ir dalių patikrinimus.

21L.B.252 **Priežiūros programa**

a) Kompetentinga institucija parengia ir taiko priežiūros programą, siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi 21L.B.251 dalies reikalavimų. Rengiant šią priežiūros programą atsižvelgiama į specifinį fizinio ar juridinio asmens pobūdį, jo veiklos sudėtingumą, ankstesnės priežiūros veiklos rezultatus ir ji grindžiama susijusios rizikos vertinimu. Į kiekvieną priežiūros planavimo ciklą įtraukiami:

1. vertinimai, auditas ir patikrinimai, įskaitant, kai tinkama:

i) gamybos kontrolės sistemos vertinimus ir proceso auditą,

ii) gaminių auditus, per kuriuos tikrinama atitinkama gaminių, dalių ir prietaisų, kurie patenka į fizinio ar juridinio asmens veiklos sritį, imtis,

iii) atlikto darbo imties sudarymą ir

iv) patikrinimus be įspėjimo.

2. juridinio ar fizinio asmens ir kompetentingos institucijos susitikimai siekiant užtikrinti, kad abi šalys būtų informuotos visais svarbiais klausimais.

b) Priežiūros programoje nurodomos būsimų ir jau atliktų vertinimų, audito, patikrinimų ir susitikimų datos.

c) Taikomas ne ilgesnis kaip 24 mėnesių trukmės priežiūros planavimo ciklas.

d) Nepaisant c punkto, priežiūros planavimo ciklą galima pratęsti iki 36 mėnesių, jei kompetentinga institucija nustatė, kad per praėjusius 24 mėnesius:

1. fizinis arba juridinis asmuo įrodė, kad gali veiksmingai nustatyti aviacijos saugos pavojus ir valdyti su jais susijusią riziką;

2. fizinis arba juridinis asmuo nuolat įrodė, kad laikosi 21L.A.273 dalies reikalavimų ir visiškai kontroliuoja visus gamybos valdymo sistemos pakeitimus;

3. nenustatyta 1 lygio pažeidimų;

4. visi taisomieji veiksmai įgyvendinti per kompetentingos institucijos nustatytą arba pratęstą laikotarpį, kaip nustatyta 21L.B.21 dalyje.

e) Nepaisant c punkto, priežiūros planavimo ciklo trukmė gali būti papildomai pratęsta iki daugiausia 48 mėnesių, jei, be d punkte nurodytų sąlygų, fizinis ar juridinis asmuo nustatė, o kompetentinga organizacija patvirtino veiksmingą nuolatinę pranešimų teikimo kompetentingai institucijai apie pačio fizinio ar juridinio asmens saugos rodiklius ir reglamentavimo reikalavimų laikymąsi sistemą.

f) Priežiūros planavimo ciklą galima sutrumpinti, jei yra įrodymų, kad pablogėjo fizinio ar juridinio asmens saugos rodikliai.

g) Pasibaigus kiekvienam priežiūros planavimo ciklui, kompetentinga institucija pateikia rekomendacinį pranešimą dėl fizinio ar juridinio asmens vykdomos veiklos pratęsimo, kuriame atsižvelgiama į priežiūros rezultatus.

21L.B.253 **Priežiūros veikla**

a) Tikrindama fizinio arba juridinio asmens atitiktį 21L.B.251 dalies reikalavimams ir priežiūros programą, nustatytą pagal 21L.B.252 dalį, kompetentinga institucija:

1. teikia už priežiūrą atsakingiems darbuotojams gaires, kad jie galėtų vykdyti savo funkcijas;
2. atlieka vertinimus, auditus ir patikrinimus, taip pat prireikus patikrinimus be įspėjimo;
3. renka įrodymus, kurių reikia, jei būtina imtis tolesnių veiksmų, įskaitant priemones, numatytas 21L. B.21 ir 21L.B.22 dalyse;
4. informuoja fizinį arba juridinį asmenį apie priežiūros veiklos rezultatus.

b) Jei fizinio ar juridinio asmens patalpos yra keliose valstybėse, 21L.2 dalyje nustatyta kompetentinga institucija gali susitarti, kad priežiūros užduotis atliktų valstybės narės (-ių), kurioje (-iose) yra tos patalpos, kompetentinga institucija (-os) arba agentūra, jei patalpos yra ne valstybėje narėje. Visi fiziniai ar juridiniai asmenys, kuriems taikomas toks susitarimas, informuojami apie jo sudarymą ir taikymo sritį.

c) Bet kokios priežiūros veiklos, kurią kompetentinga institucija vykdo patalpose, esančiose kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra pagrindinė fizinio ar juridinio asmens verslo vieta, atveju kompetentinga institucija, prieš atlikdama bet kokį auditą vietoje arba patalpų patikrinimą, informuoja tos valstybės narės kompetentingą instituciją.

d) Kompetentinga institucija renka ir tvarko visą informaciją, kuri laikoma būtina priežiūros veiklai vykdyti.

e) Jei kompetentinga institucija nustato, kad fizinis arba juridinis asmuo, išduodantis atitikties pareiškimus (EASA 52B forma) arba oficialius išleidimo pažymėjimus (EASA 1 forma), nesilaiko taikytinų A skirsnio reikalavimų ir netaiko saugos priemonių, taikytinų pagal 21L.B.15 dalies c ir d punktus, ji imasi veiksmų pagal 21L.B.21 ir 21L.B.22 dalis.“